

UCHWAŁA KOMISJI HABILITACYJNEJ

z dnia 10 maja 2024 roku

**powołanej do przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego
dr Marzeny Pękowskiej w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego
w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika**

Komisja Habilitacyjna powołana Uchwałą nr 691/2024 Senatu Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 24 stycznia 2024 r., działając na podstawie art. 221 ust. 10 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym u nauce (Dz. U. z 2023 r. poz. 742) oraz § 33 ust. 1-17 Zasad przeprowadzania postępowania w sprawie nadania stopnia naukowego w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej przyjętych Uchwałą nr 595/2023 Senatu APS z dnia 28 czerwca 2023 r., uchwała co następuje:

Komisja habilitacyjna powołana przez Radę Doskonałości Naukowej i Senat Akademii Pedagogiki Specjalnej w składzie:

1. Przewodnicząca komisji: prof. dr hab. Władysława Szulakiewicz – Uniwersytet Ignatianum w Krakowie;
2. Sekretarz komisji habilitacyjnej: dr hab. Iwona Czarnecka, prof. APS – Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie;
3. Recenzent: prof. dr hab. Janina Kamińska – Uniwersytet Warszawski;
4. Recenzent: prof. dr hab. Kazimierz Szmyd – Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Krośnie;
5. Recenzent: dr hab. Urszula Wróblewska, prof. UwB – Uniwersytet w Białymstoku;
6. Recenzent: dr hab. Jan Ryś, prof. UKEN – Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie;
7. Członek komisji: dr hab. Małgorzata Kupisiewicz, prof. APS – Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie,

obradowała w dniu 10 maja 2024 roku w sześcioosobowym składzie. Nieobecny podczas posiedzenia Komisji był prof. dr hab. Kazimierz Szmyd, który pełnił funkcje recenzenta w przewodzie.

Komisja stwierdza, co następuje:

§ 1

Z uwagi na wpłynięcie trzech negatywnych recenzji dorobku naukowego dr Marzeny Pękowskiej, zgodnie z art. 221 ust. 9c. Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie Wyższym i Nauce (Dz. U. z 2023, poz. 742), kolokwium habilitacyjne nie przeprowadza się. Po zapoznaniu się z czterema recenzjami sporządzonymi w postępowaniu habilitacyjnym i dokumentacją wniosku oraz w wyniku dyskusji podczas posiedzenia, Komisja habilitacyjna uznała, że aktywność naukowa, a także główne osiągnięcia naukowe dr Marzeny Pękowskiej zatytułowane: *Wielokulturowość w praktyce surdopedagogicznej w Polsce w latach 1918-1939* oraz cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych zatytułowanych „Szkolnictwo specjalne w Polsce do 1939 roku. Teoria i praktyka” nie stanowią znacznego wkładu w rozwój dyscypliny naukowej pedagogika.

§ 2

Komisja wyraża **negatywną** opinię w sprawie nadania dr Marzenie Pękowskiej stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie naukowej pedagogika uznając, że nie zostały spełnione przesłanki warunkujące nadanie stopnia doktora habilitowanego, o których mowa w art. 219 ust. 1, pkt. 1-3 wskazanej Ustawy. Uchwała została przyjęta w głosowaniu jawnym.

§ 3

Integralną częścią niniejszej Uchwały stanowi załącznik nr 1 do niniejszej Uchwały zawierający uzasadnienie.

§ 4

Komisja przekazuje niniejszą Uchwałę Senatowi Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej na ręce dr hab. Barbary Marcinkowskiej, prof. APS, Rektor Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej jako Przewodniczącej Senatu.

§ 5

Uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia.

Przewodnicząca Komisji Habilitacyjnej

Prof. dr hab. Władysława Szulakiewicz

Załącznik nr 1 do Uchwały Komisji
habilitacyjnej z dnia 10 maja 2024 r.

**Uzasadnienie do Uchwały Komisji Habilitacyjnej
z dnia 10 maja 2024 roku zawierającej negatywną opinię w sprawie
nadania dr Marzenie Pękowskiej stopnia doktora habilitowanego
w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika**

Posiedzenie Komisji Habilitacyjnej odbyło się w dniu 10 maja 2024 r. w podanym poniżej składzie:

- Przewodnicząca komisji: prof. dr hab. Władysława Szulakiewicz – Akademia Ignatianum w Krakowie;
- Sekretarz komisji habilitacyjnej: dr hab. Iwona Czarnecka, prof. APS – Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie;
- Recenzent: prof. dr hab. Janina Kamińska – Uniwersytet Warszawski;
- Recenzent: dr hab. Urszula Wróblewska, prof. UwB – Uniwersytet w Białymstoku;
- Recenzent: dr hab. Jan Rys, prof. UKEN – Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie;
- Członek komisji: dr hab. Małgorzata Kupisiewicz, prof. APS – Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie.

Nieobecny podczas posiedzenia był recenzent: prof. dr hab. Kazimierz Szmyd z Państwowej Akademii Nauk Stosowanych w Krośnie.

W postępowaniu habilitacyjnym wszczętym na wniosek dr Marzeny Pękowskiej zostały przygotowane cztery recenzje. Jedna z nich kończy się stwierdzeniem, że osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i organizacyjne odpowiadają wymogom określonym w art. 219 ust. 1, pkt. 1-3 *Ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce*, trzy zaś, że nie odpowiadają tym wymogom i kończą się negatywną konkluzją. Komisja habilitacyjna zapoznała się z treścią recenzji i opinii dorobku naukowego, dydaktycznego, popularyzatorskiego i organizacyjnego dr Marzeny Pękowskiej. Ocenie poddano wskazane osiągnięcie naukowe – rozprawę

zatytułowaną: *Wielokulturowość w praktyce surdopedagogicznej w Polsce w latach 1918-1939* (Kraków 2020, Wydawnictwo Impuls) oraz cykl tematycznie powiązanych artykułów naukowych zatytułowanych „Szkolnictwo specjalne w Polsce do 1918 roku. Teoria i praktyka” – wskazane jako główne osiągnięcia naukowe, jak również dorobek publikacyjny, przekazany w dokumentacji, poza wskazanym głównym osiągnięciem. W opinii **większości** członków Komisji dorobek ten **nie spełnia wymogów** zawartych art. 219 ust. 1 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym u nauce (Dz. U. z 2022 r. poz. 574).

Oto opinie zawarte w recenzjach i konkluzje recenzji:

Prof. dr hab. Janina Kamińska w swej recenzji dorobku publikacyjnego stwierdziła, że we *Wstępie* ocenianej monografii brakuje stanu badań i strony metodologicznej. W pracach historyczno-oświatowych autor ukazuje swoje podejście badawcze, przyjętą metodę i plan. W ocenianej monografii tego brakuje. Uznała także, że tytuł monografii nie został trafnie dobrany i nie jest adekwatny do treści pracy. W konkluzji recenzji napisała:

„Przedłożony mi do recenzji dorobek naukowy dr Marzeny Pękowskiej w postępowaniu habilitacyjnym jest skoncentrowany na dziejach pedagogiki specjalnej do 1939 roku, ze szczególnym naciskiem na okres 20-lecia międzywojennego. Uznaję ten dorobek za ważny, ale nie mogę go uznać za znaczący. W moim przekonaniu monografia i przedłożony cykl nie stanowią istotnego wkładu w rozwój dyscypliny pedagogika. Moja ocena w niniejszym postępowaniu habilitacyjnym jest negatywna. Bardzo doceniam wielość aktywności dr Marzeny Pękowskiej, natomiast główne osiągnięcia naukowe wskazane przez Habilitantkę, w moim przekonaniu nie spełniają ustawowego kryterium” (recenzja, s. 14).

Dr hab. Jan Ryś, prof. UKEN odnosząc się do dorobku publikacyjnego Habilitantki zwrócił uwagę na brak powiązania pomiędzy treścią opracowania a tytułem twierdząc, że praca dotyczy żydowskiego szkolnictwa specjalnego nie tylko dla dzieci głuchych i jest właściwie uzupełnieniem wcześniejszych opracowań Habilitantki, przytaczanych w niektórych fragmentach niemal dosłownie. W jego opinii praca, jak i pozostałe teksty pozbawione są szerszego kontekstu porównawczego, zarówno dotyczącego funkcjonowania poszczególnych instytucji jak i myśli pedagogicznej. Opracowanie bazuje na starszej literaturze a szereg przytaczanych informacji ma charakter podręcznikowy i nie można ich traktować jako wkładu w rozwój dyscypliny. W publikacjach Autorki zdarzają się również błędny interpretacyjne i merytoryczne.

W konkluzji swej recenzji stwierdził:

„Monografia *Wielokulturowość w praktyce surdopedagogicznej w Polsce w latach 1918-1939*, wskazana, jako składowa najważniejszego osiągnięcia Habilitantki ma wiele niedociągnięć i braków (...). Publikacja jest opracowaniem wielowątkowym, a wątek wielokulturowości wypadł najslabiej. Ustalenia dotyczące szkolnictwa żydowskiego w znacznym stopniu powstały na bazie istniejących opracowań i wcześniejszych publikacji Habilitantki i są tylko uzupełnieniem dotychczasowych badań, (...). W mojej ocenie recenzowana monografia nie stanowi znacznego wkładu w rozwój dyscypliny pedagogika, podobnie zresztą jak dołączony cykl tematycznie powiązanych artykułów o charakterze pojedynczych drobnych rozprawek, pozbawionych głębszej refleksji naukowej i komparatystycznych ujęć. W związku z powyższym stwierdzam, że osiągnięcia naukowe dr. M. Pękowskiej nie spełniają wymogów określonych w art. 219 ust. 1, punkt 2 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce i nie wnoszę o nadanie dr. M. Pękowskiej stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie pedagogika” (recenzja, s. 14).

Prof. dr hab. Kazimierz Szmyd pozytywnie ocenił całość dokonań naukowych dr. Marzeny Pękowskiej i w obszernym podsumowaniu swojej recenzji napisał:

„(...) Autorka ukazała wystarczające przesłanki do zdefiniowania zakresu, jakości naukowej i metodologicznej oraz predyspozycji intelektualno-osobowościowych do uzyskania stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, dyscyplinie pedagogiki. Znaczna część dorobku dobrze harmonizuje z pokrewnymi obszarami wiedzy i nauki, poszerzając je równocześnie o pojęcia i aspekty wielokulturowości. Podejmowana przez Autorkę problematyka ma charakter w wielu aspektach oryginalny, choć nie do końca udało się Jej rozwinąć istotę fenomenu wartości etycznopedagogicznych na pograniczach ludzi i kultur. Ale dobrze ukazuje, obok ówczesnych uwarunkowań ekonomicznych i egzystencjalnych, także humanistyczny odruch swoistego romantyzmu i wrażliwości na niepełnosprawność ludzką. (...). Można, zatem uznać, że mamy tu do czynienia z imponującym osiągnięciem naukowo-badawczym, akademickim, pedagogicznym i dydaktycznym, w wymiarze społeczno-kulturowym i oświatowo-umysłowym. Został on zanalizowany i oceniony na miarę kompetencji recenzenta wraz z wnioskiem uzasadniającym i jednoznacznie pozytywną konkluzją. (...). Dodam jeszcze, że przeprowadzona analiza form i treści wniosku do postępowania o nadanie stopnia doktora habilitowanego dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie pedagogika najwyraźniej przekonuje do opinii o różnorodności badań, publikacji, aktywności naukowych, badawczych, redakcyjnych, konferencyjnych i realizacji projektów. Przy tym gotowość do

współpracy naukowej i intelektualnego zaangażowania pozwala sformułować jednoznacznie pozytywną ocenę. (...).W świetle powyższych opinii i uzasadnień dla sformułowania jednoznacznie pozytywnej oceny całokształtu osiągnięć naukowych, akademickich, zawodowych i społecznych dr Marzeny Pękowskiej - w pełni i bez zastrzeżeń popieram Jej starania o uzyskanie stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie pedagogika. Jednocześnie stwierdzam, że Kandydatka wypełnia wymagania określone w art. 219 ust. 1 pkt. 2 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce (Dz. U. z 2023, poz. 742) i inne regulacje prawne i merytoryczne” (recenzja, s. 10-12).

Dr hab. Urszula Wróblewska, prof. UwB, negatywnie oceniła całość dokonań Habilitantki.

Oceniając osiągnięcie naukowe zwróciła uwagę, że fragmenty monografii są przepisane z innych prac badawczych Habilitantki, praca ma charakter jedynie przyczynku o charakterze faktograficznym bez analizy badawczej i kontekstu społecznego. Tematyka pracy nie jest zgodna z zawartą treścią, struktura nie jest logiczna i spójna. W pracy występują uogólnienia, a kwestie dotyczące mniejszości przedstawiono w sposób stereotypowy z pominięciem współczesnej literatury przedmiotu.

W konkluzji recenzji stwierdziła:

„(...) ocena osiągnięcia naukowego oraz całokształtu dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego nie daje przestanek do poparcia wniosku Pani dr Marzeny Pękowskiej w sprawie nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie pedagogika. Kierując się zasadami etyki, mając na względzie przede wszystkim rzetelność naukową oraz rozwój pedagogiki jako dyscypliny naukowej stwierdzam, iż w mojej ocenie Pani dr Marzena Pękowska nie spełnia ustawowych wymogów stawianych kandydatom do stopnia naukowego doktora habilitowanego (ust. 1 pkt. 2 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.). Wnioskuje zatem o niedopuszczenie Pani dr M. Pękowskiej do dalszych etapów zmierzających do nadania stopnia doktora habilitowanego” (recenzja, s. 14).

Wyniki ocen i opinii wszystkich członków Komisji są następujące:

- W opinii trzech Recenzentów przedstawiona monografia wskazana, jako główne osiągnięcie naukowe pt. *Wielokulturowość w praktyce surdopedagogicznej w Polsce w latach 1918-1939* oraz cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych zatytułowanych „Szkolnictwo

specjalne w Polsce do 1939 roku. Teoria i praktyka” ” nie stanowią znacznego wkładu w rozwój dyscypliny naukowej pedagogika.

- Dwie oceny (recenzja i opinia) dorobku naukowego są pozytywne. Argumentami przesądzającymi o poparciu wniosku o nadanie dr Marzenie Pękowskiej stopnia doktora habilitowanego są pozytywna ocena dorobku publikacyjnego oraz aktywności naukowej.

- Pozytywną ocenę pięciu członków Komisji uzyskała działalność dydaktyczna i organizacyjna dr Marzeny Pękowskiej.

Komisja habilitacyjna w głosowaniu jawnym **nie poparła** wniosku dr Marzeny Pękowskiej o nadanie stopnia doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika. Wyniki głosowania:

- głosów ważnych - 6;
- głosów przeciw nadaniu stopnia doktora habilitowanego - 4;
- głosów za nadaniem stopnia doktora habilitowanego - 1;
- głosów wstrzymujących się - 1.

Biorąc pod uwagę trzy negatywne recenzje osiągnięć naukowych Kandydatki oraz wyniki głosowania, Komisja habilitacyjna **negatywnie** zaopiniowała wniosek dr Marzeny Pękowskiej o nadanie Jej stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika.

Komisja habilitacyjna przekazuje Senatowi Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie podjętą Uchwałę wraz z uzasadnieniem oraz pełną dokumentacją postępowania.

Przewodnicząca Komisji habilitacyjnej
Władysława Szulakiewicz
prof. dr hab. Władysława Szulakiewicz